

❖ عنوان پژوهش: بیمه بیکاری فراگیر و نقش سازمان تأمین اجتماعی		
❖ نوع پژوهش:		
توسعه‌ای □	بنیادی □	کاربردی ■
❖ نوع خروجی حاصل از انجام پژوهش:		
سند سیاست‌گذاری □	گزارش کارشناسی □	طرح پژوهشی ■
❖ سطح مورد نظر برای اجرای طرح ^۱ :		
کلان □	متوسط □	خرد ■

❖ شرح خدمات مورد انتظار:		
۱- انواع طرح‌های حمایت از بیکاران در کشورهای مختلف اعم از مقرری (مساعدت) بیکاری و بیمه بیکاری؛ ویژگی‌های هر یک و روش‌های تأمین مالی.		
۲- طرح‌های حمایت از بیکاران در ایران با تأکید بر صندوق بیمه بیکاری؛ ویژگی‌های طرح شامل شرایط احراز، پارامترهای طرح، روش تأمین مالی و حکمرانی مسلط بر آن.		
۳- بررسی حجم پوشش صندوق بیمه بیکاری:		
• ارائه برآوردی از انواع بیکاران (شامل بیکاران در جستجوی کار و افراد بیکار شده که قبلاً شاغل بوده‌اند)		

^۱ لازم به ذکر است در چارچوب پژوهشی موسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی، منظور از طرح پژوهشی، سند سیاست‌گذاری و گزارش کارشناسی به شرح ذیل است:

«**طرح پژوهشی**»: طرح پژوهشی یکی از انواع قالب‌های تولید علمی محسوب می‌شود که منطبق با اصول علمی روش تحقیق انجام می‌شود. «**سند سیاست‌گذاری**»: «سند سیاست‌گذاری»، گزارشی کوتاه، بی‌طرفانه و موجز در پاسخ به یک سؤال مشخص یا راجع به یک مسئله خاص است که استاندارد صلاحیت برای تهیه سند سیاست‌گذاری، افراد خبره هستند. این گزارش شامل سه بخش زیر می‌شود: بخش اول که به آن «خلاصه مدیریتی» خواهیم گفت، بر روی جلد گزارش، ضمن بیان مشکل در یک یا دو سطر، به ارائه راهکارهای اجرایی منطقی برای آن در حداکثر نصف صفحه می‌پردازد. بخش دوم که گزارش اصلی را تشکیل می‌دهد و در ۳ تا ۵ صفحه مطابق چارچوب تعیین شده تهیه می‌شود، «پیشنهادات سیاست‌گذاری» نامیده می‌شود. بخش سوم که به تحلیل دقیق موضوع و ارائه اسناد پشتیبان آن می‌پردازد، «یادداشت سیاست‌گذاری» نام دارد. هر یک از این سه بخش برای اهداف خاص و مخاطبان ویژه خود تهیه می‌شوند.

«**گزارش کارشناسی**»: شامل ارائه یک گزارش کامل در خصوص یک موضوع خاص مورد نظر است که به یک فرد مجری با سطح صلاحیت حداقل «محقق» واگذار می‌شود تا حداکثر طی ۳ ماه، گزارش مورد نظر را منطبق با فرمت ارائه شده تهیه و ارائه نماید.

^۲ «تعریف سطح خرد/متوسط/کلان»

طرح خرد- طرحی است که از حیث مبلغ سه برابر حد نصاب معاملات خرد موسسه می‌باشد.

طرح متوسط- طرحی است که از حیث مبلغ از معاملات خرد فراتر بوده و حداکثر ده برابر سقف حد نصاب معاملات خرد موسسه می‌باشد.

طرح کلان- طرحی است که از حیث مبلغ از سقف معاملات متوسط فراتر باشد.

- میزان پوشش صندوق بیمه بیکاری از کل افراد بیکار شده به تفکیک جنسیت، شغل، نوع فعالیت و ...
- مقایسه تحولات پوشش صندوق بیمه بیکاری با تغییرات بیکاری در کشور در طول زمان
- استخراج جمعیتی از بیکاران از هر نوع که تحت پوشش هیچ حمایتی نیستند به تفکیک نوع اشتغال، جنسیت، فعالیت و درآمد تا حد موجودی اطلاعات
- استخراج چالش‌های اساسی و دلالت‌ها
- ۴- بررسی کفایت مزایای بیمه بیکاری:
- بررسی شاخص نرخ جایگزینی در صندوق بیمه بیکاری به لحاظ قانونی و به لحاظ عملی
- بررسی کافی بودن مزایا از طریق شاخص‌هایی مانند نسبت مزایا به خط فقر یا نسبت مزایا به متوسط هزینه خانوارها
- بررسی رشد مزایای بیکاری در مقایسه با تورم (همراه با مقایسه تحولات مقرری پرداختی با متوسط هزینه خانوارها/ خط فقر در طول زمان)
- استخراج چالش‌های اساسی و دلالت‌ها
- ۵- تحلیل اثرات طرح بر انگیزه کار با استفاده از آمارهایی نظیر مدت برخوردارگی و علت خروج از بیمه بیکاری.
- ۶- بررسی پایداری صندوق بیمه بیکاری:
- تحلیل روند درآمدها و مخارج صندوق بیمه بیکاری
- روند کسری/ مازاد صندوق بیمه بیکاری
- نحوه تأمین مالی کسری صندوق بیمه بیکاری
- تحلیل دلایل مشکلات ناپایداری صندوق بیمه بیکاری
- استخراج چالش‌های اساسی و دلالت‌ها
- ۷- آسیب‌شناسی سازوکار موجود برای توانمندسازی و ارتقای مهارت بیکاران تحت پوشش و بازگشت آن‌ها به اشتغال.
- ۸- آسیب‌شناسی سازوکار موجود برای کارایی در کشور.
- ۹- بررسی تجربه کشورهای موفق در پوشش فراگیر بیکاران (شامل تنوع طرح‌های ارائه شده در هر کشور و ویژگی‌های آن‌ها).
- ۱۰- درس‌آموزه‌های ناشی از تجربه کشورهای موفق در پوشش فراگیر بیکاران
- ۱۱- روند تغییرات بیکاری در کشور و سناریوپردازی برای آینده
- ۱۲- سناریوسازی برای پوشش فراگیر بیکاران در کشور با تأکید بر نقش دولت و همچنین ظرفیت بیمه‌های اختیاری حساب‌های انفرادی:
- طراحی الگوی حمایت فراگیر از بیکاران از طریق منابع بودجه و همچنین لایه‌های تکمیلی با حساب‌های انفرادی (با تشریح دقیق اجزا، نحوه تأمین مالی، متولی اجرا، نحوه اجرا و ...)

- تعیین پارامترهای مناسب و کارآمد برای طرح جهت شرایط احراز، مدت برخورداری و میزان مقررری با استفاده از تجربه جهانی و تجربه کشور و با در نظر گرفتن اثرات آن بر انگیزه کار
 - ارائه الگوها و ابزارهای کافی برای توانمندسازی و افزایش مهارت بیکاران تحت پوشش جهت آمادگی برای بازگشت به کار و بیمه پردازی در طرحهای بیمه‌ای
 - برآورد بار مالی ناشی از اجرای طرح برای دولت بر اساس سناریوهای مختلف بیکاری در کشور
 - الزامات قانونی و اجرایی برای اجرای طرح و همچنین به حداقل رساندن تقلب
- ۱۳- امکان‌سنجی اجرای طرح در کشور با توجه به وضعیت مالی دولت و شرایط اقتصادی و بازار کار کشور

❖ خروجی‌های موردانتظار :

- ۱- ارائه تصویر واضح از بیکارانی که تحت پوشش هیچ حمایتی نیستند، مختصات اجتماعی و اقتصادی آنها
- ۲- سناریوهای مختلف پوشش فراگیر بیکاران در کشور با تأکید بر نقش دولت و همچنین ظرفیت بیمه‌های اختیاری
- ۳- برآورد هزینه اجرای طرح بیمه بیکاری فراگیر

❖ مدت زمان حدودی اجرای پروژه (ماه): ۶ ماه